

דף מג.

עין משפט א.

אה"ע סימן צה סעיף א

א. מעשה ידיה של האלמנה ליורשים^ע תחת מזונותיה, ויכולה לומר איני ניזונת ואיני עושה, אבל היתומים^פ אינם יכולים לומר לה צאי מעשה ידיך למזונותייך.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קיב סעיף יא

יב. מת והניח בנים ובנות, הבנים יורשים הכל, והם יזונו הבנות עד שיתארסו או יתבגרו. ואין מחייבין הבנים לצמצם במזונותיהם, אם לא שהבי"ד רואים שמכלין הממוץ ואין משגיחין בישוב העולם, שאז בי"ד מפרישין לבנות חלקן^ז.

יג. בד"א שאביהם הניח נכסים מרובים, כלומר שיכולים הבנים והבנות ליזון כאחד עד שיבגרו או שיתארסו, אבל אם יש בנכסים פחות מזה, מוציאין ראשית לבנות מזונותיהן^ק עד שיבגרו והבנים ישאלו על הפתחים. בד"א בהניח קרקע אבל הניח מטלטלין אף מועטין יזונו יחד הבנים והבנות^ר, מכיון שהבנות ניזונות מהמטלטלין רק מכח תקנת הגאונים, די שתהיינה כבנים.

ע. ממשנה צ"ה ע"ב, ורמב"ם, והב"ח כתב דלאנשי יהודה או לאנשי מקום שהתקנה היא שיכולים היורשים לדחותה, מעשה ידיה אינם של היתומים, והח"מ חלק דאין זה הכרח, ואם הכניסה שפחות דבכה"ג פטורה בחיי בעלה ממעשה ידיה, אף ליתומים פטורה מכך, שלא יהיו עדיפים היתומים מבעלה עצמו. ח"מ.

פ. כ"כ ה"ה ומשמע דאם ספקה במעשה ידיה, לפי הר"ן בפ' הדר המובא לעיל בסי' ס"ט סעיף ו' יכולים היתומים לומר לה צאי במע"י.

צ. רמב"ם מבטרא קל"ט ע"ב, והרמ"א מהטור.

ק. שם בתרא קל"ט, ומוצאין להם היינו נותנים ביד אפוטרופוס, או בי"ד וכסות ומדור בכלל מזונות, והוצאת פרנסת הנישואין אינה בכלל, כ"כ הח"מ.

ר. כלומר והנכסים בחזקת שניהם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: יד. י"א דאסור לבנים למכור מנכסי אביהם אפי' במרובין ש אם לא לצורך פדיון שבויים וכדומה, אבל ממועטין אפי' לפדיון שבויים לא ימכרו.

עין משפט ג. אה"ע סימן קיב סעיף טז

טז כ. הניח אלמנה, ובת בין ממנה בין מאשה אחרת, ואין בנכסים לזון שניהם, האלמנה תיזון, והבת תשאל על הפתחים, ויש חולקין.

אה"ע סימן צג סעיף ד

ד ה. הניח אלמנה ובת ממנה או מאשה אחרת^ה ואין מספיק שיזונו שתיהן, האלמנה ניזונית תחילה^א והבת תשאל על הפתחים. וי"ח^ב דתיזון היא עם הבת או הבן עד שיכלו הנכסים, ואפי' נישאת הבת והכניסה נכסים לבעלה, האלמנה^ג ניזונית מהם אפי' אחר מיתת הבת.

ד ו. אם הנכסים כל כך מועטים שאין בהם כדי לזון הבת עד שתתבגר והבן, ידחו שניהם והאלמנה תיזון עד שתיטול כתובתה,^ד ובמקום שהאלמנה דוחה, מוציאים כדי הראוי לה ע"פ אומדן בי"ד אם היא זקנה או צעירה ונותנים ביד שלישי והוא מפרנסה אחת לל' יום.

ש. ממרדכי פ' מי שמת, והיינו עד כדי שלא ישאר להם לבנות כדי שיזונו עד שיבגרו והכריח כך הח"מ, ע"ש.

ת. בתרא ק"מ ע"ב. והשיעור בזה הוא דהבת עד שתתבגר והאלמנה עד זמן שראויה לחיות, דכך שמין, כ"כ הח"מ.

א. וכ"ש שהבן נדחה מפני האלמנה, כ"כ בח"מ.

ב. טור והרא"ש מירושלמי. והדיעה הראשונה היא דעת הרמב"ם, וטעמו של הרמב"ם הוא דאין כח התקנה לדחות ירושה דאורייתא והבת יורשת דבר תורה. ומ"מ אם יש בן ובת דבלאו הכי נדחה הבן מפני הבת מכח התקנה, בכה"ג יש כח ביד האלמנה לדחות גם הבת, כ"כ הח"מ.

ג. אפי' שאין מוציאים למזון האשה מהמשועבדים והכא הוה משועבדים דהרי בעל בנכסי אשתו לוקח הוא, מ"מ משום פסידא דאלמנה שוויהו רבנן כיוורש, כ"כ הח"מ.

ד. ב"י מרמב"ן.

עין משפט ד.

יו"ד סימן רפז פ"ב

כה. יכול הרב לומר לעבדו עשה עמי ואיני זנך^ה, אבל עבדים של נכסי מלוג חייב לזונם^ו ואינו יכול לומר להם כך.

הגה: י"א דבשנת בצורת אינו יכול לומר לעבד איני זנך שאין מרחמין עליו^ז, אבל יכול לומר לו צא מעשה ידיך במזונותיך אע"פ שאינם מספיקין.

עין משפט ה.ו.

אה"ע סימן קיב פ"ב

ב. בת הניזונית לאחר מות אביה מנכסיו, מציאתה^ח ומע"י לעצמה.

עין משפט ז.ז.

ח"מ סימן תכד פ"ב

ו. החובל בבת קטנה של אחרים הנזק בפוחת אותה מכספה^ט הרי הוא לאב^י, וכן שבתה של האב שהרי מעשי ידיה לאביה, וכסף מכירתה

ה. ממסקנת הגמ' בגיטין דף י"ב ע"א, והיינו רק בעבד כנעני אבל לא בעבד עברי, וכך היא בכתובות בפ' אע"פ, ואף שאין לנו היום ע"ע מ"מ נפ"מ לעבד עברי שקנוי לו למעשה ידיו כמו בסעיף י"ד שאינו יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך. ש"ך ס"ק ל"ג. ובעבד כנעני שאומר לו עשה עמי ואיני זנך היינו שילך ויתפרנס מן הצדקה, שישראל מצווים להחיות העניים שבניהם או יחזר על הפתחים. ש"ך ס"ק ל"ד.

ו. טור בשם הרמב"ם בפ"ט מעבדים, וכמ"ש בריש פ"ז דיבמות, שע"מ כן הכניסה לו אותם, ומ"מ הבעל יכול לומר לו איני נעבד ואיני זן, כ"כ הכ"מ והב"ח. ש"ך ס"ק ל"ה.

ז. דעת תוס' הרא"ש והרשב"א, אבל הרי"ף והרמב"ם לא ס"ל כן.

ח. כתובות מ"ג ע"א, ומע"י לעצמה, משא"כ אלמנה הניזונית דמע"י ליתומים ומציאתה לעצמה, שבבתו ניחה ליה בהרווחה שלה, לכן גם מע"י לעצמה כ"כ הח"מ.

ט. כר"י בגמ' בב"ק פ"ז, והחובל בעבדו העברי חייב בכולם ליתן לעבד חוץ משבת, עיין בסמ"ע ס"ק ז'.

ונזק הפוחת אותה מכספה היינו אם בא למוכרה או להשיאה לאיש אין נותנים לו בעדה כל כך כמו שנותנים בה קודם חבלתו, והטור כתב כגון שפצעה בפניה וכ"ש אם קטע ממנה אבר שהוא נזק מבורר.

י. דכתיב "את בתי נתתי לאיש" הרי שנתנה התורה ברשותו ליתן אותה לאשה לאיש שירצה והוא מקבל דמי קדושיה וגם במוכרה כתיב "כי ימכור איש את בתו". סמ"ע ס"ק ט', ודלא כהעיר שושן.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

לאביה.

הגה: וי"א דוקא בסמוכה על שולחן אביה ^ב אבל אינה סמוכה על שולחנו הרי זה שלה, וי"א דאפי' בסמוכה על שולחנו הוא שלה אם אחרים חבלו בה ^ל.

ו. ז. צער וריפוי ובושת בבת הקטנה שלה ^מ, וכן נזק שאינה פוחתת מכספה הרי הוא שלה, וכן החובל בבתו משלם צער וריפוי ובושת.

הגה: ונראה דוקא באינה סמוכה על שולחנו ^נ, אבל סמוכה י"א דפטור.

דף מג:

עין משפט א. אה"ע סימן לז סעיף א

א. האב מקדש את בתו קטנה ונערה שלא לדעתה ^ס, וזכאי במציאתה ^ע ובמעשי ידיה, ובכתובתה אם נתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין. ומיום הראשון ללידתה רשאי לקדשה בכסף או בשטר ^פ, אבל כביאה רק

כ. הרמב"ם, וכתב הב"י ממה שסיימו בה שהרי מעשי ידיה של אביה וזה רק בסמוכה, והעיר בבאר הגולה מדוע הרמ"א כתבה בשם י"א שזה פירוש הטור לדעת הרמב"ם שהעתיקו מר"ן.

ל. דעת הטור וטעמו, דבדבר שאתי מעלמא וע"י צער לא קפיד אביה שיהיה שלה. סמ"ע ס"ק י"ב.

מ. שם ברמב"ם הלכה י"ד וכו"י בגמ' ופשוט הוא.

נ. המ"מ שם לדעת הרמב"ם כדין חובל בבנים הגדולים הסמוכים על שולחנו בסעיף ז'.

ס. רמב"ם פ"ט ממשנה קידושין דף מ"א.

ע. אם נתנו לה מתנה אם זכה אביה בזה מסתפק הב"ש, ועיין בקצות החושן בס"י קע"ו ס"ק י"ב.

פ. והרמב"ם סובר אפי' משהוכר עוברה מקודשת כ"כ הב"ש.

וי"א דאין קידושין תופסין בנפל והיינו שלא כלו לו חדשיו, ובספק אם כלו לו חדשיו וקיבל אביה קידושין על ספק נפל והמקדש אח"כ קידש אחותה של נפל זה, צריכה גט. מ"מ אם אח"כ חי ספק נפל זה ל' יום איגלאי מילתא למפרע שולד בן קיימא הוא והו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מג' שנים ויום אחד ומדעת אביה ז.

א. ב. אפי' הייתה חרשת או שוטה, אביה זכאי לקבל קידושיה, ומקודשת גמורה.

עין משפט ב. אה"ע סימן לז סעיף ג

ג. אחרי הנישואין יוצאת מרשות אביה, אבל בעודה ארוסה אפי' כמה פעמים חוזרת לרשות אביה ק.

אה"ע סימן נה סעיף ז

ד. המארס את בתו ונתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין, אפילו כמה פעמים, קודם שתבגור, כתובתה של אביה. נשאת, ונתאלמנה או נתגרשה מן הנישואין, אין לאביה בה כלום, אפילו בראשונה.

עין משפט ג. אה"ע סימן ט סעיף א

א. אשה שנישאת לשני אנשים זה אחר זה ומתו שניהם, לא תנשא לשלישי ש שכבר הוחזקה קטלנית ש ואם נישאת לא תצא ת, ואפי' רק נתקדשה לשלישי רשאי לכנוס. ואם הכיר בה השלישי יש לה כתובה, ובלא הכיר בה אין לה כתובה א. ולשני גם בלא הכיר בה יש לה כתובה.

קידושין גמורים, ואין קידושיו, אח"כ תופסין באחותה דערוה היא, והמדובר בלא חי, כ"כ בח"מ ס"ק ב' מירושלמי. ודעת הב"י והשו"ע דאף בנפל שלא כלו לו חודשיו תופסים קידושין, ועכ"פ דעת הרמב"ם ברורה דמשהוכר עוברת הווי קידושין.

צ. נדה מ"ד ע"ב.

ק. כתובות מ"ג ע"ב.

ר. כרבי ביבמות ס"ד ע"ב. והמ"מ והנ"י מוספים דאף אם נתארסה לשני ומת שם בגמ'. ומובא ברמ"א, ותליא אם מעיין גרים או מזלא גרים.

ש. דוקא מתו והיינו מיתת עצמם, אבל לא בנהרג אחד מהם כ"כ הח"מ.

ת. דלא מצאנו שנכפה על זה להוציא.

א. פי' ומיד שהכיר בה רוצה לגרשה, אבל אם הכיר בה ורוצה לחיות איתה אף דהכיר אחרי הנישואין חייב לכתוב לה כתובה. כ"כ הח"מ.

הגה: ב. אשה שנתגרשה ב' פעמים^ב אין לישא אותה ויש חולקים^ג דדוקא במתו בעליה.

עין משפט ד. אה"ע סימן ק סעיף יד

יד כו. ד הוציאה ב' כתובות וגט אחד, אם כתוב בכתובה השניה תוספת וכתב ואוסיפית לך כך וכך על הראשונה, גובה הראשונה מזמן הראשון, והשני' בתוספת שלה בלבד מזמן השני, אבל אם לא כתוב בה ואוסיפית לך וכו', גובה הראשונה מזמן הראשון או האחרונה מזמן השני. ואם שתיהן שוות השני' ביטלה את הראשונה וגובה רק מזמן האחרון. וכל^ה זה בב' כתובות ששתיהן מזמן האירוסין או הנישואין, אבל אם אחת מזמן האירוסין ואחת מזמן הנישואין, גובה רק אותה שמהנישואין.

ב. רש"י פ"י דיבמות והר"ן ר"פ נערה.

ג. תוס' שם.

ד. שם במשנה פ"ט ע"א.

ה. רא"ש ותוס' ור"ן ממסקנת הגמ'.